

کیشکا حکمدار بزرگ کوشانی افغانستان پوهاند حیبی

علمای باستان شناسی از مطالعه این آثار اکنون بدن شک میگویند که این شهر مسکن حکمران ساکیه ها پدر بودا بوده است. این دانشمندان از سال (۱۹۶۲ م) تحقیقات خود را برای کشف مولد بودا یعنی شهر کاپیلاوتسو در موضع تیلوره کوت نیپال آغاز کردند ولی هیچ اثری را نیافتند که موید بودن کاپیلا وستو در آنجا باشد. میرمن دکتور مترا مدیر شعبه ابنیه باستان شناسی هند که این حفريات را انجام داد بالاخر بچنین نتیجه رسید که مولد بودا کاپیلا وستو باید در پیپ رهوه باشد، و بنابراین مطالعات و حفريات باستان شناسی را درین جا تمرکز داد.

یکی از زمینداران محلی اینجا (و - س پیپی) در سنه (۱۸۹۸ م) یک گوشه ستوپه اینجا را کنده و در جمله آثار نفیس دیگر صندوق بزرگ سنگ رنگی را یافت که دران پنج جعبه دارای نوشته بدست آمد. این کتابه ها به تعابیر مختلف خوانده شد که دران ذکر بودا و ساکیه ها دیده میشد، و متعلق به قرن سوم قبل میلاد بود در حالیکه بودا در قرن پنجم ق، م وفات یافته بود. چون تطبیق این مسائل مشکل گشت برخی از دانشمندان بوجود دو کاپیلاوستو معتقد شدند که یکی از طرف فا - هیین دیده شده و دیگری را هیون - تسنگ تذکار داده است.

آقای سربوستوا دانشمند باستان شناسی هند گوید: که شاید کتابه های خستی مکشوفه پیپی از جای دیگر بدینجا آورده شده باشد و ما دو کتابه دیگر جعبه خست پخته اصلی را یافته ایم که بران فرامین بودا نوشته شده و هم سه قاب دیگر بدست آمده که دران خاکستر نهاده بودند. چون در کتابه پالی خست پخته مدور باوضاحت نوشته اند که اینجا کاپیلا وستو (مولد بودا) است بنابراین اکنون برای باستان شناسان

کیشکا

حکمدار بزرگ کوشانی افغانستان

معبدی را در زایشگاه بودا ساخته بود

اخیر اداره باستان شناسی هندوستان حفريات پنج ساله خود را در پیپ رهوه هند شمالی اینجا داده و به کشف یک کتابه زبان پالی برسم الخط برهمی موفق شده است که در عصر کیشکا پادشاه کوشانی نوشته شده و دران خود را دیوه پوتره (پسر خدا) نامیده است. درین کتابه برهمی که بر گل پخته مدور نوشته شده چنین گوید که: " این پرستش گاه را کیشکاه بخواهش راهبان در کاپیلاوستو ساخت "

این شهر که مسکن شاه شود و دهنه حکمران ساکیه ها و پدر بودا بود همان شهر است که بودائیان آنرا مولد بودان پنداشته اند، و زائران چینی فا - هیین در سنه (۳۰۰ م) و هیون - تسنگ در (۶۲۹ م) هم به زیارت آن آمده و در سفرنامه های خود ذکر کرده اند و اکنون در حفريات باستانشناسی ابعاد این شهر وسیع معین و مکشوف گردیده است که در آنجمله دو بنای بزرگ خست پخته هم دیده می شود.

شکی نمی ماند که پیپ و رهوه مولد بودا بود، و کیشکا حکمدار کوشانی افغانستان در آنجا معبدی را بنا کرده و وسعت سلطنتش تا نهایت هند شمالی و پیپ رهوه هم رسیده بود.

(درین مقاله از یک خبر منتشره روزنامه تایمز آف انڈیا ۲۴ جنوری

۱۹۲۵ م ص ۶ استفاده شده است) (۱)